YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

14 päivänä joulukuuta 2000 *

Asiassa T-105/99,

Conseil des communes et régions d'Europe (CCRE), kotipaikka Pariisi, edustajinaan asianajajat F. Herbert ja F. Renard, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto K. Manhaeve, 56—58 rue Charles Martel,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja P. Oliver ja oikeudellisen yksikön virkamies K. Simonsson sekä oikeudellisessa yksikössä toimiva kansallinen virkamies W. Neirinck, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jossa kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission 15.2.1999 päivätyn kirjeen sisältämän päätöksen, jolla tämä kuittasi kantajalta olevan vastakkaisen saamisensa,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja V. Tiili sekä tuomarit R. M. Moura Ramos ja P. Mengozzi,

kirjaaja: hallintovirkamies G. Herzig,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.5.2000 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Conseil des communes et régions d'Europe (CCRE), joka on Ranskan oikeuden mukaan perustettu yhteenliittymä, joka koostuu Euroopan paikallis- ja alueviranomaisten kansallisista yhdistyksistä, sekä yhdistys nimeltä Agence pour les

réseaux transméditerranéens (ARTM) ja Ranskan oikeuden mukaan perustettu yhdistys nimeltä Cités unies développement (CUD) ovat tehneet 11.2.1994 ja 25.4.1995 kolme teknisen avun sopimusta komission kanssa.

2 Sopimukset koskivat kahta alueellista yhteistyöohjelmaa nimeltä MED-URBS ja MED-URBS MIGRATION (jäljempänä MED-URBS-sopimukset), jotka perustuvat Välimeren alueen kolmansia maita koskevasta rahoitusyhteistyöstä 29 päivänä kesäkuuta 1992 annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 1763/92 (EYVL L 181, s. 5). Sopimusten 8 kohdan mukaan niihin sovelletaan Belgian lakia, ja niissä on myös lauseke, jonka mukaan siviilioikeudellisia asioita käsittelevillä Brysselin tuomioistuimilla on toimivalta, mikäli sopimuspuolet eivät saa aikaan sovintoa riitatapauksessa.

3 CCRE:n tilit tarkastettuaan komissio katsoi, että yhdistyksen oli palautettava 195 991 ecua MED-URBS-sopimusten osalta. Tämän vuoksi se laati veloituslaskelman nro 97002489N tälle määrälle ja vaati kirjeessään 7.2.1997 CCRE:tä maksamaan kyseisen summan.

4 Kirjeessä, joka saapui kantajalle vasta 23.2.1997, komissio perusteli maksukehotustaan yleisesti sopimusvelvoitteiden noudattamatta jättämisellä.

5 CCRE:n pyynnöstä komissio tarkensi kirjeessään 25.7.1997, että kuhunkin sopimukseen liittyviä budjetteja ei ollut noudatettu, koska kuluilla oli ylitetty budjettirajat ilman komission kirjallista ennakkolupaa.

6 Kantaja piti komission eri kirjeissä sekä lukuisissa keskusteluissa omaksumaa kantaa vääränä ja kieltäytyi maksamasta vaadittua summaa.

7 Komissio kehotti 19.11.1998 päivätyllä kirjatulla kirjeellä CCRE:tä suorittamaan asianomaisen summan 15 päivän kuluessa kirjeen vastaanottamisesta.

8 Komissio vaati 3.12.1998 päivätyssä kirjeessään CCRE:tä suorittamaan 195 991 ecua ja toi esiin mahdollisuuden suorittaa maksu "kuittaamalla [CCRE:n maksettavana olevat] summat yhteisön avustuksia vastaan tai oikeusteitse sekä pääoman että korkojen osalta".

9 Vastauksena tähän kirjeeseen CCRE kiisti 18.12.1998 kirjeitse velkansa riidattomuuden ja vastusti kuittausta.

10 Komissio ilmoitti CCRE:lle kirjeessään 15.2.1999, että "kyseinen saatava on luonteeltaan riidaton, määrältään tiedossa ja erääntynyt, mikä mahdollistaa kuittauksen". Se ilmoitti lisäksi kantajalle päätöksestään (jäljempänä riidanalainen päätös) "periä takaisin 195 991,00 euroa kuittaamalla sen sellaisia yhteisön avustuksia vastaan", jotka liittyivät tiettyihin toimiin (jäljempänä riidanalaiset toimet). Komissio totesi vielä lisäksi seuraavaa: "Maksuja — — on

pidettävä CCRE:n saamina niistä johtuvine velvoitteineen; maksu on ennakko, osittainen maksu tai lopullinen maksu."

11 CCRE nosti MED-URBS-sopimuksissa olevan oikeuspaikkalausekkeen nojalla kanteen Tribunal de première instance de Bruxellesissä riitauttaakseen saatavan, jonka komissio oli väittänyt itsellään olevan sopimuksen perusteella, sekä osoittaakseen samalla sen, etteivät Belgian laissa säädetyt edellytykset sopimusvelvoitteiden lakkaamiselle kuittauksen kautta täyttyneet.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

12 Kantaja nosti tämän kanteen 28.4.1999 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen jättämällään kannekirjelmällä.

13 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (neljäs jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn.

14 Asianosaiset esittivät suulliset lausumansa ja vastauksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin 11.5.2000 pidetyssä julkisessa suullisessa istunnossa.

15 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa komission päätöksen, joka sisältyy 15.2.1999 päivättyyn veloituslaskelmaan nro 97002489N ja jonka perusteella jätettiin maksamatta kantajalle seuraavat summat (jäljempänä riidanalaiset summat):

— 39 447,39 euroa, jotka liittyivät "alueellisiin seminaareihin tavoite 2 -alueilla (PO XVI)",

— 50 000,00 euroa, jotka liittyivät "vuoden 1998 tukiohjelmaan (pääsihteeristö)",

— 82 800,00 euroa, jotka liittyivät "ilmoitukseen B4-3040/98/208/jnb/d3 (PO XI)" ja

— 23 743,61 euroa, jotka liittyivät "sopimukseen SOC 98 101185 05D05 (PO V)" (yhteensä 31 405,08 euroa);

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

16 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta tai toissijaisesti hylkää kanteen perusteettomana ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

17 Komission mukaan kannetta ei voida ottaa tutkittavaksi, koska se kohdistuu kannekirjelmän sanamuodon mukaan " — — komission päätökseen, joka sisältyy 15.2.1999 päivättyyn veloituslaskelmaan nro 97002489N", vaikka veloituslaskelma on todellisuudessa päivätty 30.1.1997. Kantaja on näin komission mielestä tehnyt ilmeisen virheen ja nostanut kanteen vasta EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa (josta on tullut EY 230 artiklan viides kohta) asetetun määräajan jälkeen.

18 Komissio huomauttaa, että kantaja muutti vastauksessaan vaatimustaan viitatessaan "Euroopan yhteisöjen komission päätökseen, joka sisältyy 15.2.1999 päivättyyn kirjeeseen, jossa viitataan veloituslaskelmaan nro 97002489N".

19 Komissio toteaa, että mikäli kanne olisi muotoiltu tällä tavoin kannekirjelmässä, jolla asia on pantu vireille, se ei olisi koskaan väittänyt, ettei kannetta voida ottaa tutkittavaksi. Komission mielestä kantaja ei voi muuttaa kanteensa alkuperäistä sanamuotoa vastauskirjelmävaiheessa.

20 Kantaja huomauttaa, että esillä olevan kanteen tarkoituksena on saada kumotuksi komission päätös käyttää veloituslaskelmaa nro 97002489N yhteisön avustusten, joihin kantajalla on oikeus, maksutapana kuittauksen kautta.

21 Kyseinen päätös sisältyy kantajan mukaan 15.2.1999 päivättyyn kirjeeseen, jonka kantaja sai 23.2.1999. Päätöksellä on kantajan mielestä oikeusvaikutuksia, jotka vaikuttavat kiistatta kantajan etuihin yhteisön avustusten saajana, jolloin kyseessä on kantajalle vastainen toimi.

22 Koska kanne jätettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 28.4.1999, perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa asetettua määräaikaa kantajan käsityksen mukaan noudatettiin. Tämän vuoksi kanne voidaan sen mielestä ottaa tutkittavaksi.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

23 On todettava, että kannekirjelmästä ilmenee selkeästi, että kanne koskee komission kuittauksen suorittamisesta tekemää päätöstä, joka sisältyi 15.2.1999 päivättyyn kirjeeseen. Tämän vuoksi kanne on otettava tutkittavaksi, koska se on nostettu perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa asetetussa määräajassa.

Asiakysymys

24 Kantaja vetoaa kanteensa tueksi neljään kanneperusteeseen, jotka koskevat riidanalaisen päätöksen oikeusperustan puuttumista, oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamista, luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista ja EY:n perustamissopimuksen 190 artiklassa (josta on tullut EY 253 artikla) määrätyn perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä. Tässä tapauksessa on tutkittava ensin ensimmäinen kanneperuste.

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

25 Kantaja korostaa, että komission ja avustusten saajien oikeuksia ja velvollisuuksia käsittelevät oikeussäännöt määritellään sopimuksessa tai asianomaisissa myöntämisasiakirjoissa sekä niihin mahdollisesti liitetyissä yleisissä ehdoissa.

26 Käsiteltävässä tapauksessa missään näistä oikeussäännöistä ei anneta komissiolle oikeutta suorittaa kuittausta sen maksettavana olevien yhteisön avustuksien ja sen CCRE:ltä toiseen oikeussuhteeseen perustuvan väitetyn saamisen välillä.

27 Kantaja huomauttaa, että saatava ja asianomaiset velat ovat ensinnäkin vain oletettuja sekä eri syistä syntyneitä, koska saatava perustuu sopimukseen ja velat säännösten määräämiin velvoitteisiin, ja toiseksi kahden eri oikeusjärjestyksen alaisia, tässä tapauksessa Belgian ja yhteisön. Lisäksi kyseiset sopimukset ja avustukset kuuluivat komission eri yksiköiden toimivaltaan.

28 Kantaja toteaa, että joidenkin jäsenvaltioiden — muun muassa Ranskan ja Belgian — hallinto-oikeudessa viranomaiset eivät voi kuitata velkoja saatavilla, jotka liittyvät eri yksiköihin ja/tai kuuluvat eri lainsäädännön alaisuuteen.

29 Komissio ei kantajan mukaan myöskään voi soveltaa kuittausta vetoamalla siihen, että on kyse yhteisön oikeuden yleisestä oikeusperiaatteesta. Kaikissa tilanteissa sovellettavissa olevien yhteisön oikeuden yleisten oikeusperiaatteiden tarkoituksena on nimittäin taata oikeuden saanti (yhdistetyt asiat 7/56 ja 3/57—7/57, Algera ym. v. EHTY:n yleiskokous, tuomio 12.7.1957, Kok. 1957, s. 81), tarkentaa jotakin yhteisön oikeudessa määrittelemätöntä käsitettä, johon tuomioistuimessa vedotaan, tai tukea yhteisön oikeussäännön perustamissopimuksen hengen mukaisinta tulkintaa taikka rajata yhteisön toimielinten ja jäsenvaltioiden harkintavaltaa.

30 Kuittauksella ei kantajan mukaan pyrittäisi näihin tavoitteisiin, vaan sillä päinvastoin laajennettaisiin lainvastaisesti komission valtaa kieltäytyä maksamasta summia, jotka on kiistatta maksettava. Vastaaja on kantajan mukaan näin suojannut itsellään väittämänsä mukaan olevan saatavan sen jäsenvaltion tuomioistuinten kontrollilta, joilla on toimivalta osapuolten yhteisellä sopimuksella määriteltyjen oikeuspaikkalausekkeiden perusteella.

31 Kantaja väittää, että oikeuskäytännön mukaan kuittaus on pelkkä erityinen "mekanismi" vastakkaisten velvoitteiden lakkauttamista varten, jota voidaan soveltaa vain tarkoin määriteltyjen ehtojen täyttyessä.

32 Kantaja korostaa, että ainoastaan asiassa C-132/95, Jensen ja Korn- og Foderstofkompagniet, 19.5.1998 annetussa tuomiossa (Kok. 1998, s. I-2975; jäljempänä asiassa Jensen annettu tuomio) yhteisöjen tuomioistuin on maininnut kuittausmekanismin soveltamisesta kahden eri oikeusjärjestyksen alaisuuteen kuuluvan velvoitteen välillä. Tässä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin ilmaisi kantajan mielestä, että kun on kyse kahdesta oikeusjärjestyksestä, joista toisessa

ei ole mitään säännöksiä kuittauksesta, on joka tapauksessa sovellettava toisen oikeusjärjestyksen säännöksiä.

33 Tämän periaatteen nojalla kantaja katsoo, että tässä tapauksessa on tutkittava, täyttyvätkö Belgian laissa kuittaukselle asetetut edellytykset, kun muistetaan, että Belgian lakia sovelletaan sopimuksiin, joihin saatava, jonka komissio väittää itsellään olevan, perustuu.

34 Belgian oikeuden mukaan sopimuspuolet voivat suorittaa kuittauksen kahden vastakkaisen velvoitteen välillä vain silloin kun saatavat ovat riidattomia, määrältään tiedossa ja erääntyneitä. Yhtäkään kolmesta menettelytavasta — laillinen, tuomioistuinteitse tehtävä ja sopimusperusteinen kuittaus — ei sovelleta automaattisesti vain yhden osapuolen aloitteesta ilman ankarien ehtojen täyttymistä.

35 Tässä tapauksessa saatava, jonka komissio väittää itselleen syntyneen MED-URBS-sopimusten täyttämisen yhteydessä, ei kantajan mukaan täytä riidattomuuden vaatimusta, koska kantaja on kiistänyt sen ja tämän vuoksi saattanut asian käsiteltäväksi Tribunal de première instance de Bruxellesissä.

36 Ainoa toinen oikeusjärjestys, johon asia liittyy tässä tapauksessa, on kantajan mukaan Ranskan oikeus, mikä johtuu CCRE:n kotipaikasta. Ranskan laissa säädetään kuitenkin kuittauksen soveltamiselle samat edellytykset kuin Belgian oikeudessa.

37 Tämän vuoksi — vaikka katsottaisiinkin, että kuittausta voidaan käyttää yhteisön oikeudessa kahden eri oikeusjärjestyksen piiriin kuuluvan velvoitteen lakkauttamiseen — sen soveltamisedellytykset eivät kuitenkaan kantajan näkemyksen mukaan missään tapauksessa täyty.

38 Istunnossa CCRE totesi lisäksi, että vastauksena sen 22.1.1999 päivättyyn kirjeeseen, jossa se kertoi komissiolle, että yhteisöjen varojen maksun viivästyminen aiheutti ongelmia riidanalaisten toimien asianmukaiselle toteuttamiselle, komissio vain ilmoitti 3.2.1999 päivätyssä kirjeessään saaneensa ensin mainitun kirjeen.

39 Komissio huomauttaa, että oikeus kuittaukseen on yhteisön oikeuden yleinen oikeusperiaate, jota sovelletaan nimenomaisen säännöksen puuttuessakin.

40 "Mekanismin" ja "periaatteen" välinen ero on komission mielestä puhtaasti semanttinen. Vaikka kuittausta nimittäin pidettäisiinkin mekanismina tai maksutapana, oikeus kuittaukseen on yhteisön oikeuden yleinen oikeusperiaate.

41 Väitteensä tueksi komissio vetoaa kolmeen kuittausta koskevaan yhteisöjen tuomioistuimen tuomioon. Asiassa 250/78, DEKA vastaan ETY, 1.3.1983 annetussa tuomiossa (Kok. 1983, s. 421, 13 kohta) yhteisöjen tuomioistuin vahvisti, että yhteisön lainsäädäntö voi "synnyttää viranomaisten ja talouden toimijoiden välillä vastakkaisia ja jopa toisiinsa kytköksissä olevia saatavia, joita voidaan käyttää kuittaukseen". Oikeus kuittaukseen tunnustetaan näin ollen komission mukaan yhteisön oikeudessa nimenomaisen säännöksen puuttuessakin.

42 Komissio pitää vääränä kantajan tulkintaa edellä mainitusta asiassa DEKA vastaan ETY annetusta tuomiosta, jonka mukaan tuomiossa sovellettaisiin tosiasiassa sellaista periaatetta, että velkojaa vastaan ei voida vedota velallisen vilpillisiin toimiin. Komission mukaan vilpillistä oli saamisen siirron sijasta yritys välttää kuittaus.

43 Komissio vetoaa niin ikään yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 125/84, Continental Irish Meat, 15.10.1985 antamaan tuomioon (Kok. 1985, s. 3441), jossa yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi kansallisen hallinnon suorittaman kuittauksen.

44 Komissio viittaa vielä asiassa Jensen annettuun tuomioon (54 kohta), jonka mukaan "yhteisön oikeuden vastaista ei ole se, että jäsenvaltio kuittaa yhteisön oikeuden nojalla tuensaajalle maksettavan määrän erääntyneillä saatavillaan", ja huomauttaa, että julkisasiamies Fennelly totesi ratkaisuehdotuksessaan (Kok. 1998, s. I-2977, 39 kohta) seuraavaa:

"Täytäntöönpano ennen tuen tosiasiallista maksamista eroaa hyvin vähän mistä tahansa maksun jälkeen tapahtuvasta täytäntöönpanosta, kun tarkastellaan edunsaajan toimintavapautta oman omaisuutensa osalta."

45 Komission mielestä julkisasiamiesten Mancini ja Fennelly ratkaisuehdotuksista edellä mainituissa asioissa DEKA vastaan ETY (Kok. 1983, s. 433) ja Continental Irish Meat (Kok. 1985, s. 3442) ilmenee, että kuittaus on aivan asianmukainen maksutapa, koska sillä, jonka saamiseen kuittaus kohdistuu, on aina mahdollisuus riitauttaa se toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

46 Kuittausoikeuden epääminen velkojalta, jota vastassa on vastahakoinen velallinen, veisi mahdollisuuden periä saatava nopeasti ja tehokkaasti, mikä olisi vastoin tervettä järkeä ja prosessiekonomian periaatetta.

47 Jotta voitaisiin määrittää yhteisön oikeuden asettamat edellytykset kuittauksen soveltamiselle, on komission mukaan tarpeen luoda silmäys jäsenvaltioiden kansallisiin oikeusjärjestyksiin. Tätä varten on tarpeen "toimia kriittisesti ja ottaa

huomioon perustamissopimuksen erityispäämäärät sekä yhteisön rakenteiden erityispiirteet" (julkisasiamies Roemerin ratkaisuehdotus asiassa 5/71, Zuckerfabrik Schoeppenstedt v. neuvosto, tuomio 2.12.1971, Kok. 1971, s. 975, s. 987, Kok. Ep. I, s. 609).

48 Kuutta jäsenvaltiota koskevaan oikeusvertailuun ja edellä mainittuun oikeuskäytäntöön tukeutuen komissio väittää, että kuittauksen välttämättömät edellytykset ovat seuraavat: molemmissa veloissa on oltava kyse rahasummasta tai tietystä määrästä samoja lajiesineitä, ja velkojen on niin ikään oltava määrältään tiedossa ja erääntyneitä. Tässä tapauksessa nämä kolme ehtoa komission mukaan täyttyvät, koska molemmat velat ovat rahavelkoja, joiden kummankin määrä on tiedossa, ja koska molemmat ovat erääntyneitä sen vuoksi, että ne olivat vaadittavissa maksettavaksi kuittaushetkellä.

49 Vaikka joissakin kansallisissa oikeusjärjestyksissä vaaditaan lisäksi, ettei velkaa ole perustellusti kiistetty, komission mukaan tämä vaatimus ei ole tarkkaan ottaen yhteisön oikeuden erityispiirteiden mukainen, sillä se velvoittaa yhden osapuolen ensin suorittamaan toiselle velkansa ja sen jälkeen nostamaan kanteen toimivaltaisessa tuomioistuimessa saatavansa perimiseksi.

50 Komissio toteaa lisäksi, että se seikka, että kyseessä olevat sopimukset ja avustukset koskevat saman toimielimen eri yksiköitä, on merkityksetön, koska nämä yksiköt eivät ole itsenäisiä kokonaisuuksia, kun kaikista toimista päättää tai ne saattaa päätökseen komissio eikä pääosastot.

51 Komission mukaan merkityksen antaminen sille, että molemmat saatavat kuuluvat kahden eri oikeusjärjestyksen alaisuuteen, vähentäisi kuittauksen tehokasta vaikutusta.

52 Komissio korostaa voivansa yhtä hyvin olla se, johon kuittaus kohdistuu.

53 Istunnossa komissio painotti vielä, että sen lähestymistapa esillä olevassa asiassa on ainoa tapa ottaa huomioon sen sopimuksen tehokas vaikutus, joka koskee yhteisön talousarvion toteuttamista moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

54 On muistettava ensinnäkin, että esillä olevan kanteen tarkoituksena on saada kumotuksi komission 15.2.1999 päivätyn kirjeen sisältämä päätös, jolla komissio kuittasi kantajalta olevan vastakkaisen saamisensa, ja toiseksi, että osapuolet ovat antaneet Brysselin siviilioikeudellisia asioita käsitteleville tuomioistuimille toimivallan käsitellä riitoja, joita MED-URBS-sopimusten osalta syntyy. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi näin ollen tutkia vain edellä mainitun päätöksen laillisuuden niiden vaikutusten osalta, jotka aiheutuvat siitä, ettei riidanalaisia summia ole todellisuudessa suoritettu kantajalle.

55 Tämän jälkeen on todettava, ettei yhteisön oikeudessa nykytilassaan ole nimenomaisia säännöksiä komission oikeudesta EY:n perustamissopimuksen 205 artiklan (josta on tullut EY 274 artikla) mukaisena yhteisön talousarvion toimeenpanosta vastaavana toimielimenä suorittaa kuittaus sellaista yksikköä kohtaan, joka on toisaalta yhteisön varojen saaja ja toisaalta velallinen yhteisöä kohtaan siltä peräisin olevien summien osalta.

56 Yhteisön varoja koskeva kuittaus on kuitenkin sellainen oikeudellinen mekanismi, jonka soveltamista yhteisöjen tuomioistuin on pitänyt yhteisön oikeuden mukaisena edellä mainituissa asioissa DEKA vastaan ETY, Continental Irish Meat ja Jensen antamissaan tuomioissa.

57 Tämä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö ei silti sisällä kaikkia esillä olevan asian ratkaisemiseksi tarpeellisia elementtejä.

58 On lisäksi huomattava, että olisi suotavampaa, että kuittauksen mukanaan tuomat ongelmat ratkaistaisiin lainsäätäjän antamilla yleissäännöksillä eikä yhteisöjen lainkäyttöelinten niiden käsiteltäväksi tulevissa riidoissa antamilla yksittäispäätöksillä.

59 Nimenomaisten asiaa koskevien säännösten puuttuessa ja jotta voitaisiin määrittää, onko riidanalaisella päätöksellä oikeusperusta, on nojauduttava yhteisön säännöksiin, jotka koskevat komission toimintaa, sekä edellä mainittuun oikeuskäytäntöön. Tässä yhteydessä on erityisesti otettava huomioon yhteisön oikeuden tehokkuuden periaate, johon kyseisessä oikeuskäytännössä on viitattu (asiassa Jensen annetun tuomion 54 ja 67 kohta), sekä moitteettoman varainhoidon periaate.

60 Yhteisön oikeuden tehokkuuden periaate merkitsee sitä, että yhteisön varat on annettava käyttöön ja käytettävä niiden tarkoituksen mukaisesti.

61 Tämän vuoksi komission oli tässä tapauksessa ennen kuittausta tutkittava, voitiinko kuittauksesta huolimatta edelleen varmistaa kyseisten varojen käyttö tarkoituksiinsa ja niiden toimien toteutus, jotka olivat oikeuttaneet riidanalaisten summien myöntämiseen.

62 Tältä osin on muistettava, että kuittaus on tapa lakkauttaa kaksi vastakkaista velvoitetta. Tässä tapauksessa komission mukaan kuittauksen seurauksena lakkasi saatava, jota se vaati CCRE:ltä MED-URBS-sopimusten perusteella, sekä ainakin osittain CCRE:n komissiolta oleva saatava, joka perustui yhteisön tukiin, jotka sille oli maksettava riidanalaisten toimien osalta. Tämän lisäksi on huomattava, että kirjeessään 15.2.1999 komissio täsmensi, että kuittauksen kautta suoritettuja maksuja oli pidettävä "CCRE:n saamina niistä johtuvine velvoitteineen". Näin tehdessään komissio ilmaisi vaatimuksensa siitä, että kantajan oli noudatettava velvoitettaan toteuttaa riidanalaiset toimet.

63 Viimeksi mainitun velvoitteen toteuttamiseen tarkoitettujen summien tosiasiallisen maksun puuttuessa on kuitenkin ilmeistä, ettei niitä käytetty tarkoituksensa mukaisesti ja että näin ollen vaarana oli, ettei riidanalaisia toimia toteutettaisi, mikä on yhteisön oikeuden tehokkuuden ja tarkemmin sanoen riidanalaisten summien myöntämispäätösten tehokkaan vaikutuksen vastaista.

64 Komission kanta tarkoitti sitä, että CCRE:llä oli edelleen käytössään MED-URBS-sopimusten mukaisesti myönnetyt ja komission takaisin vaatimat varat ja että kuittauksen tultua tehdyksi CCRE pystyisi edelleen käyttämään näitä varoja riidanalaisten toimien toteuttamiseen.

65 On kuitenkin aivan ilmeistä, että ellei CCRE:llä enää ollut käytössään mainittuja varoja, se ei voinut rahoittaa riidanalaisten toimien toteuttamista.

66 Riidanalainen päätös johtaa näin ollen komission väitetyn, MED-URBS-sopimusten toimeenpanoon liittyvän saatavan perimisen ongelman siirtämiseen riidanalaisten, yhteisön edun mukaisten toimien toteuttamiseen, jonka kuittaus nyt vaarantaa.

67 Riidanalaisia summia ei kuitenkaan ollut tarkoitettu CCRE:n velkojen maksamiseen, vaan niiden toimien toteuttamiseen, joihin ne oli varattu. Tältä osin on korostettava, että esillä olevassa asiassa, toisin kuin asiassa Jensen annettuun tuomioon johtaneessa tapauksessa (tuomion 38 ja 59 kohta), jossa asianomaisen asetuksen tarkoituksena oli taata viljelijöille tietynsuuruiset tulot, riidanalaisia summia voitiin käyttää vain niiden toimien toteuttamiseen, joita varten summat oli tarkoitettu.

68 Tältä osin on todettava, että komissio ei asiamiehensä istunnossa toteamasta huolimatta ole kyennyt osoittamaan edes tutkineensa ennen kuittausta sitä riskiä, jonka riidanalaisten summien tosiasiallisen maksun suorittamatta jättäminen aiheuttaisi vastaavien toimien toteuttamiselle.

69 Moitteettoman varainhoidon periaate tarkoittaa, että komission on toteutettava talousarviota perustamissopimuksen 205 artiklan mukaisesti, ja tämän periaatteen soveltaminen tähän tapaukseen osoittaa edellä olevan tarkastelun oikeaksi.

70 Sen velan perimisen osalta, joka kantajalla väitetään olevan komissiota kohtaan, on todettava, että koska CCRE ei ole maksukyvytön, komissio olisi voinut vaatia siltä maksua toimivaltaisessa belgialaisessa tuomioistuimessa.

71 Varmistaakseen riidanalaisten summien asianmukaisen käytön siinä tapauksessa, että sillä oli epäilyjä sen suhteen, miten CCRE hoitaisi yhteisön varoja, komissio olisi voinut harkita näiden summien maksun lykkäämistä ennaltaestävässä tarkoituksessa siten kuin se oli tehnyt niiden muiden varojen osalta, jotka CCRE:lle oli suoritettava.

72 Tällä tavoin komissio olisi voinut yhtäältä saada MED-URBS-sopimuksiin liittyvän velan perityksi ja toisaalta varmistaa sen, että CCRE:lle maksettavat riidanalaiset summat todella käytettiin riidanalaisten toimien toteuttamiseen.

73 Moitteettoman varainhoidon periaatetta ei voida määritellä vain puhtaasti kirjanpidolliselta pohjalta, jolloin olisi keskeisesti kyse sen arvioinnista, onko jokin velka muodollisesti maksettu. Päinvastoin periaatteen oikea tulkinta edellyttää huolta varainhoitotoimien käytännön seurauksista, jolloin on viitattava erityisesti yhteisön oikeuden tehokkuuden periaatteeseen.

74 Kaikesta edellä todetusta seuraa, ettei komissiolla ollut oikeutta tehdä riidanalaista päätöstä varmistautumatta etukäteen siitä, että päätöksestä ei aiheudu vaaraa kyseisten varojen käytölle siihen, mihin ne on tarkoitettu, ja riidanalaisten toimien toteuttamiselle, kun se olisi voinut toimia toisin kantajan maksettavaksi väittämänsä velan perintää ja riidanalaisten summien asianmukaista käyttöä vaarantamatta.

75 Tämän vuoksi ensimmäinen kanneperuste on hyväksyttävä, ja riidanalainen päätös on näin ollen kumottava ilman että olisi tarpeen tutkia muita kantajan esittämiä kanneperusteita ja väitteitä.

Oikeudenkäyntikulut

76 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska vastaaja on hävinnyt asian ja kantaja on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, vastaaja on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(neljäs jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Komission 15.2.1999 päivätyn kirjeen sisältämä päätös, jolla komissio kuittasi kantajalta olevan vastakkaisen saamisensa, kumotaan.**

2) **Komissio vastaa kaikista oikeudenkäyntikuluista.**

Tiili Moura Ramos Mengozzi

Julistettiin Luxemburgissa 14 päivänä joulukuuta 2000.

H. Jung

kirjaaja

P. Mengozzi

neljännen jaoston puheenjohtaja